

Balázs Attila

KUTYABLÚZ

– *Szellemidézés a nemzetközi lassún* –

Harvey Vukovich detektívre Buffalóból úgy emlékszem, mint egy velem kb. egyforma magas (olyan 190 cm), meghatározhatatlan korú férfira az ötven és a halál között. Erőteljes, ugyanakkor szikár testalkat, hosszú lábak, rövid, hátulról kissé csapott fej, előlnézetből hosszú, keskeny arc. Magas szemgödörök, egymáshoz közel álló, szürkészöld fürkészes szemek, erősen öszülő, egykor valószínűleg barna haj. Csoda, hogy ennyire jól megvan az ábrája, ami talán annak is köszönhető, hogy Vukovich abszolúte megfelelt a dinári típus leírásának. Ám valamiért megmaradt belőle több is: a vontatott beszéd, kissé mackós mozgás, amelyikről el lehet képzelni, hogy ennek ellenére pillanatokon belül villámgyorsan tud kapcsolni. Mivel láttam teniszezni, jól tudom, miről beszélek. És mivel láttam őt a halakat is elképesztő reflexszel kirángatni a vízből, nem sok esélyt tudtam adni annak, akire ő fegyvert ránt. Esetleg üldözőbe vesz, a jó öreg Harvey, ez a született rendőr. A kemény fickó, aki a törvény oldalán áll. Csak az volt mindennek ellentmondó, hogy meglett korára is el tudott pirulni, ha valami zavarba hozta. Ezért egészen hülyén jött ki, amikor egyenest megkérdeztem, hogy nős-e. Valamit hebegett – akár egy gyermek, akit valami szégyenteljes cselekedeten kaptak rajta –, szerencsére akkori amerikai vendéglátóm, egy valódi úrhölgy, Mrs. Erickson (Anna Ophelia) résen volt, rögtön más mederbe terelte a beszélgetést. Érdekes, ezekben az emlékképekben nem látom Jane-t, a tüneményes kis unokát. Kiesett a szóban forgó jelenetekből. Például amikor horgászgattunk, a rendőr és én, hol volt Jane? Nem mintha már annyira fontos lenne, de mégis.

Harvey Vukovich ősei szerbek voltak. Sajnos, ahogy mondta, ő már nem beszéli azt a nyelvet, nem is járt ott soha, azonban egyszer majd biztosan elmegy. Szülővárosa, Čačak nem maradhat ki, mert ahogy tudja, az egy nagyon szép és érdekes hely. Megerősítettem a hitében ezt illetően, s látszott rajta, hogy ennek nagyon örül. Innentől kezdve

még beszédesebbnek bizonyult. A baseball néhány, számomra tisztázatlan szabályának elmagyarázása után pár érdekes esetet is előadott röviden a karrierjéből, amelyeket itt és most nem mondanék el. Viszont megjegyzem, hogy bár hallgatag embernek tűnt, kiderült róla, kitűnő mesélő, ennek köszönhetően gyakran hívták tévéműsorokban szerepelni Buffalóban. Mint a magyar Doszpot Pétert Pesten. A legszörnyűbb meséjét azonban 1975-ben még nem mondhatta el, ugyanis az később, 1977-ben történt, nem is New York államban. Ettől függetlenül módfelett megrázó. Meg is rázta anno egész Amerikát. Én Mrs. Erickson később majd egyre gyérülő leveleiből emlékszem rá. Illetve érdekes, hogy nemrég találkoztam vele, ezzel az esettel, egy népszerű krimifüzetben, amelyet azzal a céllal vittem fel a vonatra Pest felé, hogy agyon tudjam ütni az idő egy részét. Nyolcvannyolc bestiális gyilkosság rémtörténetét tartalmazza.

Jómagam a következőt írtam le mindezek nyomán *A három kis cserkészlány* címmel.

Még aktív rendőréveiben történt Harvey Vukovich főhadnaggal, hogy barátja, Bill Stanton ügyész meghívta Oklahomába egy kiadós nyári pecatúrúra, ami egyben tíznapos kalandozást is jelentett Oklahoma vadregényes tájain. Vukovich örömmel tett eleget az invitálásnak, a megbeszélte időpontban átutazott Buffalóból Tulsába, hogy másnap elinduljanak Stanton strapabíró terepjárójával. Útjuk ötödik napján értek Snake Creek festői szépségű vidékére, a baptista indiánok missziójához közel. Ott a kitűnő helyismerettel rendelkező jóbarát – autóját nem kímélve – váratlanul behajtott az erdő sűrűjébe, hogy holmi, immár majdnem egészen benőtt ösvényfélén végigvergődve hajmeresztő szellemvároshoz érjenek. Az egykori Camp Scott cserkész-táborba, amely egy 1977-ben történt szörnyű esemény után örökre bezárt, miközben a hír bejárta a világot, így Harvey Vukovich fülébe is eljutott. Ismerte hát, de hagyta, hogy az ügyész újra elmesélje az egészet, mert látta, Billnek nagy szüksége van erre. A napnál is világosabb volt, hogy nem pusztá véletlenségből vetődtek oda, ám ezt Harvey tapintatból nem fessegette. És most jöjjön, ami ott megesett.

Dióhéjban annyi az, amit arról Bill elmondott, Harvey pedig eleve tudott, hogy említett évben is megnyílt az erdei campus. Ismét kész volt befogadni faházaiba és cölöpökön álló sátraiba a természetimádó gyereklányokat. Az első turnussal történt aztán, hogy miután vissza-

tértek az erdőjárásból, az egyik sátrat feldúlva találták. Valaki felforgatott benne mindent, megevett egy rakás fánkot, a maradékról lenyalta a porcukrot. Medveféle nem lehetett, nehezen hihető lett volna, mert az a valaki egy cédulát hagyott hátra a helyszínen. Abban az állt újságból kivágott betűkkel, hogy rövidesen meg fog ölni három táborlakót. Barbara Day táborvezető ezt nem vette komolyan. Sületlen tréfának tekintette csupán, így nem tett említést róla a seriffnek, pedig lehet, hogy nagy bajt akadályozott volna meg.

Ugyanis, ahogy sejthető, a fenyegető beváltotta ígérését. A második váltással érkezett, majd az egyik félreeső sátorban elszállásolt tíz év körüli Lori Farmert, Doris Milnert és Michele Guse-t, a három kis barátját az egyik éjjelen megerőszakolta, és meg is ölte.

Hogy pontosan hogy csinálta, máig homályos. Senki nem látott semmit, nem hallott semmit. Pontosabban Carla Willhite nevelőnő hallott valami hangot a szélben, ám azt a síróbékák valamelyikének tulajdonította. Nem melleleg az indiánok a síróbékáét, ahogy a fehérek a kuvik hangját, a halál jelének tekintik, és ha egy mód van rá, menekülnek előle. Akár úgy, hogy befogják a fülüket. Lehet, Carla is épp ezt tette. Illetve kicsivel később szólt férfi kollégájának, aki zseblámpával bejárta a tábor, a fény láttán azonban a síróbéka is elhallgatott. Egyébként reggel pont ő, Carla találta meg a kötéllel megfojtott kis Doris Milner tetemét a közeli zuhanyozó mellett, ami után riasztotta Barbara Day táborvezetőt és annak férjét. Utóbbi bukkant rá a Kígyó-patak felé vezető út leágazásában a másik két áldozatra. Mindketten bezúzott fejjel, véresen feküdtek hálósájkjukban. Az élet már rég elszállt belőlük. A rendőrség jóval később a Kígyó-patakban megtalálta a gyilkos fegyvert: egy emelőrudat. Átfésülték az egész környéket, és a tábortól nem messze az egyik barlangban szíjakra bukkantak, amelyekkel – feltételezés szerint – megkötözte a lányokat a brutális gyilkos.

Hogy aztán leszedje, mert sajnálta a szíjakat?

Volt ott egy szemüveg is, ami viszont fontosabb, hogy hevert ott egy újság, amelyiknek egyik véres oldalát a lányok sátrában hagyta az a bizonyos valaki. (A sajtótermék tartalma lényegtelen.) És két fénykép három nőről ugyanazon az esküvőn, róluk sem tudunk személy szerint többet. Mindkét fotót azonban – itt ugrott ki a nyúl a bokorból! – ugyanaz a büntetett előéletű, időnként lakodalmakban fényképező

férfiember, az indián ágról cherokee Gene Leroy Hart hívta elő a tulsai Granite Reformatory fényképlaborjában. Hartot a Camp Scott-i borzalom előtt ötven évre ítélték el erőszakért és rablásért, amiből nem sokat ült le, mert „rendkívüli képességeit kihasználva” 1973-ban meglépett a megyei rabházból. Mivel édesanyja a szóban forgó cserkésztabortól nem messze lakott, a rendőrség logikusnak találta, hogy épp ő használta búvóhelyül a barlangot.

A bűnügyi krónikákban megtalálható, hogy Hart után az intenzív nyomozás tíz hónapig tartott, és letartóztatással ért véget Tulsa peremvárosában egy tyúkólban. Pere 1979 márciusában kezdődött, majd rövidesen kudarcha fulladt, mert a vád a hármasság gyilkosság ügyében nem tudott felhozni ellene egyetlen komoly bizonyítékot sem. Az eset túl nagy falatnak bizonyult az akkor még zöldfülű ügyész számára, át is adta másnak, ám az se boldogult vele. A barlangban talált szemüveg nem felelt meg a vádlott dioptriájának, a holttestek körül fellelt bakancsnyomok kisebbek voltak az övéinél, és sok egyéb hasonló dolog nem stimmelt. Az újságból se vágott ki senki betűket. Nem utolsósorban Hartnak saját kérésére vazektómiája volt valamikor, így a spermával való bizonyítás esélyei a nulla felé konvergáltak.

- Hm - mondta Harvey Vukovich.

- Igen, igen - sietett ezen átbillenni az ügyész. - Viszont kiderült az is, hogy az ondóvezetékek elkötése felemásra sikerült, mert részeg volt az orvos, aki a műtétet végezte. Nyolc whiskyt ivott meg előtte, a kilencediket már csak félig. Házassági évfordulója volt.

A főhadnagy elnevette magát, majd újra elkomorodott, aztán úgy nézett a barátjára, mint aki a történet befejezésére vár. Emez pedig elmesélte még - miközben a szellemtábor szakadt sátorponyváit csattogtatta az arrafele gyakori szél -, hogy furcsa dolog történt: Hartot lassacskán kezdte védelmébe venni a közvélemény. Olyannyira kínossá vált végül az ügy, hogy az első lépésben csak trotlinak, a következő lépésben pedig rasszistának kikiáltott igazságszolgáltatás salamoni megoldásra kényszerült. Megszüntette az eljárást Gene Leroy Hart ellen, viszont szökésért még jócskán rátett az ötven évre, így az mehetett vissza oda, ahonnan olajra lépett. Csak ezúttal még nagyobb rabgolyóval a lábán, amely nem fért ki a régi lyukon. És utána a Camp Scott-i tragédiával kapcsolatban már semmilyen új fejleményre nem került sor, mert Hart 1979. június 4-én váratlanul meghalt a börtönben.

Állítólag agyvérzést kapott, nemsokára lépett volna a harminchatodik életévébe.

- Hm - mondta ismét Vukovich. - Itt a vége fuss el véle...

- Mégis mire gondolsz? - így Stanton.

- Arra - hangzott a válasz -, hogy néha épp az érkező segítség okozza valaki vagy valakik maradéktalan vesztét. Az a szerencsétlen egyik kislány nem tudott hallgatni a másik két rémülttel szemben. Főleg akkor nem, amikor megpillantotta a zseblámpa közeledő fényét, és talán ezért lett megfojtva. Aztán meg már nem volt visszaút. Kiderült, hogy az emelőrúd kié?

- Igen. A táborvezető nő férjéé, aki gyanú felett áll. A sátor egyik megsüppedt sarkát kellett előzőleg kissé megemelni, utána a szerszám ott maradt.

Mindketten hosszan hallgattak, majd a főhadnagy megtörte a csendet.

- Mik voltak ennek az embernek azok az úgynevezett rendkívüli képességei? Amiről a sajtó oly sokat írt.

- Mi van, túl sok Twin Peakset néztél?

- Komolyan kérdezem.

Erre Bill Stanton ügyész, mintha a téma és a környezet hatására rövidke időre óhatatlanul visszacsúszott volna a gyermekkor félelmetes csodákkal teli birodalmába, mesélni kezdett a Homokemberről meg a Fekete Kutyról, Hart sámáni származásáról. Valószínűleg nem olvasta Csáth Géza magyar író gyakorta morbiditásba hajló, angolra is lefordított látomásos elbeszéléseit, de mintha onnan merített volna ihletet, mondván, hogy a Homokember ugyebár az, aki álmod hoz a különféle mesékben. De hogy örök álmod-e, kérdéses és kétesélyes. Miként az is, hogy jóságos lény-e vagy démoni? A szülői mesékben az előző, de igazából az utóbbi. Egy valóságos rémalak, ő a Rossz bennünk, aki tévútra csábít minket. Ő a másik énünk, lelkünk titkos zugaiban él, ahonnan gyakran kiszabadul, hogy eluralkodjék felettünk. Arról is híres, hogy alakot tud váltani, miközben mindig ugyanaz marad. Bármelyik testbe bele képes bújni, bármilyen formában megjelenni, így egy fekete kutyáéban is.

- Fekete kutyáéban?

- Igen - bólintott az ügyész -, sokan látták a környéken azt a fekete kutyát. Senki se tudja magához édesgetni, netán megfogni. Az emberek

úgy hiszik, ő maga Leroy Hart, aki annak az ebnek a képében fog errefelé kíséreni az idők végezetéig. Egyébként Hart indián neve pontosan ez: Fekete Kutya.

A főhadnagy tanácstalan képet vágott, mire a másik egy fényképet hozott oda a terepjáróból, közben leplezetlen izalmában majdnem hasra esett.

- Ezt nézd, ni! Az erdőkerülő készítette pár évvel ezelőtt itt, a patakparton. Nem csalás, nem ámtítás, nincs benne semmi trükközés. Egy sima fotó. Meg tudnád magyarázni?

Harvey Vukovich nem tudta megmagyarázni. Embernyomokat látott a süppedékeny talajon, amelyek valahol a kép közepe táján átmentek kutyáéba, hogy eltűnjenek a vízben. Nem értette, hiába nézte. Ilyet még nem látott soha.

- Megbízható ez az ember? - kérdezte végül.

- Az erdőkerülő? Teljes mértékben. Azóta nem kívánczik az erdőbe. Most hotelportás odabenn, Tulsa kellős közepén. Eszébe nem jut kirándulni.

Hallgattak. Mindketten a képet nézték, de megint csak nem jutottak semmire. Stanton törte meg a csendet furcsa, csaknem könyörgő hangon.

- Kapcsolatban vagy még Tiby-Tobyval?

- Igen.

- Legalább magamban le szeretném zárni ezt az ügyet. Megérted? Nehéz mindenfelé magammal cipelnem. Megőrülök tőle.

- Megértetek. Mit tegyek?

- Tiby-Toby mindig jobban hallgatott rád. Egy hatalmas szívességre kérném. Elküldeném Buffalóba az összes fennmaradt Camp Scott-i szövetmintát újabb vizsgálatra. Úgy hírlík, valamitől ti vagytok a legjobbabbak az országban.

- A polgármestertől. Sok pénzt feczelt bele a város szakalapú hírnevébe. Valamit ki kellett még találnia, miután az utolsó bölényeink is felfújódtak, majd feldobták a talpukat. Egyébként is mindenkit elsősorban a Niagara érdekel.

Harvey Vukovich jót derült a saját viccén, miközben eszébe jutottak a bostoni évek. Középisikolás korukban hárman laktak egy szobában, a koleszben: ő, Bill és Tiby-Toby, azaz Tibor Tobiash, eredeti nevén Tóbiás Tibor a magyarországi Hódmezővásárhelyről. Ők voltak a

focicsapat sztárjai, a szívtipró triumvirátus, három jómadár, három jóbarát. Végül Billnek egy oklahomai lány csavarta el a fejét, s ő utánament Oklahoma Citybe, Harvey Vukovich New Yorkban beiratkozott a rendőrákadémiára, Tiby-Toby pedig Bostonban fejezte be bűnügyi szakon az orvisit. Iskolái után Bill Tulsába került ugyanazzal a hölgygel, Harvey Buffalóban kötött ki, ahol nem nősült meg sose, és ahová aztán Tiby-Toby is befutott, miután Bostonban elvált, Buffalóban pedig nyitotta kapuit az Egyesült Államok egyik legkorszerűbb, genetikus daktiloszkópiával foglalkozó intézete. Eléggé gyorsan beült ott az igazgatói székbe, aztán maradt.

Tiby-Toby utált pecázni azután, hogy egyszer az Ontario partján beleállt a homlokába a horog, így valahogy lazult is a kapcsolat közte és Bill között. Persze a távolság is megtette a magáét. Tiby-Toby inkább sakkozott Harvey lugasában, Harvey pedig úgy érezte, segítenie kell a jó öreg Billy boynak, ezért nyugtatóan a vállára tette kezét azon a nyáron Snake Creeknél, Mr. Scott néhai táborában.

- Kedves barátom, meglesz, ígérem. Tiby-Toby megcsinálja, cserkész szavamat adom rá.

És így is lett, Tiby-Toby megcsinálta, azonban nem sok eredménnyel. Hiába volt minden igyekezet, a megbízható DNS-vizsgálathoz a minták időközben elöregedtek. Bill Stanton, aki valóságos poklot élt át a vizsgálat ideje alatt, akkorát csalódhatott, hogy az irracionális haragba csapott át, s többé nem jelentkezett. Annyit tett, persze, hogy megköszönte, utána elhallgatott. Harvey Vukovich soha többé nem találkozott vele. Évek múltán egy kis levelet talált a postaládájában, melyben Linda, az özvegy tudatta két sorban, hogy Bill férje már hónapokkal azelőtt meghalt infarktuszban. Elnézést kért, hogy ez így történt, hogy nem jelentette rögtön, ugyanakkor saját mentségére nem hozott fel semmit a világon. Cím se volt a levélen. Harvey Vukovich főhadnagy pedig utána álmában még sokáig hallani vélte a síróbéka hangját, aztán az is elhalkult, ahogy a baptista indiánok meg a cserkészek kórusa a Kígyó-pataknál. (FADE/D/ OUT)

A VIRÁGZÓ REPCEFÖLDEKEN TÚL

Arrafelé már repülnénk? Dehogy, ott is vánszorgunk azzal, hogy most még elviselhetlenebb a hőség, mint valaha egyáltalán. 2018. augusztus huszonegyedikét írunk, egész júliusban esett az eső, az embernek akaratlanul is eszébe jutott Noé. Hallatszík-e valahonnan kopácsolás, nehogy a bárka nélküle menjen el. Aztán jött az istentelen aszály. Úton az újvidéki állomásra láttam egy kölyköt, aki kosárlabdázni próbált a hőségben, de a pálya aszfaltja úgy felolvadt, hogy fel kellett adnia. A labda leragadt a forró kulimászbán, ő pedig az ujjait bámulta, majd szagolgatta némi undorral, miközben a taxi zöld fényt kapott, meg se álltunk az állomás elé kiállított régi gőzmozdonyig. Bizony, emberpróbáló dolog lehetett azon – főleg ilyen kánikulában – fűteni. Nagy gondolat!

– Hogy is van az, amikor a pokolban a cigány megkérdezi az ördögtől, hogy *vazsikám, te vagy itt a fűtő?*

Jó, jó, *roma*. Persze. Mindegy, a vonat ezúttal kerek egy óra hossznyi késéssel érkezett Belgrádból, majd csigalassan folytatta, állítólag ezúttal a felhevült sínek miatt. Ebben a lassított szemlélődésben egyszer csak: uramfia! Azt kell látni, hogy a kiszácsi silót áthelyezték a távolabbi Stepanovićevóra. Természetesen a klíma most sem működik a vagonban, azért lehet arra gyanakodni, hogy esetleg hőguta. A kontrollutazás mindenesetre azt mutatja: a kiszácsi gabonátároló átkerült Stepanovićevóra.

És nincs rá magyarázat.

Egészen biztos, hogy ugyanaz. Párját Amerikában láttam 1975-ben, útban abba a nyári táborba, amelyről már másutt meséltem. Ugyanolyan rozogán és bárgyún állt egy rozsdás mellékvágány mellett, amott jól láthatóan az autópályáról. Két rozsdás, egymáshoz madzagolt gigászi hordó, egyikük tetején valami szárnyyszerűség. Kölykök ráfirkáltak ezt-azt. Különbség talán annyi, hogy ott már használaton kívül, itt talán még használatban. Meg ott valaki rápingálta, hogy: ALBANY. Itt meg semmi olyasmi, ami helyhatározó értékkel bírna.

Kár, mert esetleg adalékul szolgálhatna az emlékezet torzításához. Emlékezet?

Négyen voltunk azon a nyáron Saskatchewanban Jugoszláviából. Egy Saša nevű, hosszú hajú vranjei gyerek, aki primán gitározott, aztán

egy Vojkan nevű, szelíd mosolyú fiú Belgrádból – tánc- vagy úszómes-ter, esetleg mindkettő? – meg én. A hölgyet említtem utolsóként, bizonyos Danicát a nem-tudom-honnan. Saša gitározni tanította a jónépet, Vojkan úszni és táncolni, én meg focizni és festeni. Danicáról nem tudom, mit csinált, főleg szerencsétlenkedett. Nem érezte magát jól a táborban, mehetnékje volt, csak nem volt hogyan. Meg nem volt hova. (?) Nos, akkor egyszer csak eltűnt a szemünk elől Danica. Két napig se híre, se hamva, utána hívatott bennünket az igazgató. Nem úgy nézett ki, mint az olyan ember, aki rendesen kialudta magát. Idegesen közölte, hogy a kedves honfitársnőnket valaki megerősakolta. Mi hárman gyanú felett állunk, ugyanis ismeretlen személy volt a tettes. Ezt követően bevezetett minket az áldozathoz, aki nem tűnt meggyőzően boldogtalannak. Homályosan elmondta, hogy mi érte, részletekbe nem bocsátkozott. Sötét volt, az illető a hátsó ablakon mászott be, nem látta, ki az, nem ismert fel benne senkit, ennyi. Mindenesetre nem mulasztotta el megjegyezni, hogy nem ezért jött az Államokba. Utóbbihoz nem fér kétség, viszont gyanús volt valahogy az egész.

A két szerb fiú egyből mondta, aztán mondogatta, hogy itt valami nem stimmel. Danica szemmel láthatóan nem találta fel magát Saskatchewanban, rosszul érezte magát ott, valami bűzlik Dániában. Kedvenc detektívünk, Harvey Vukovich ugyanakkor nem ártotta magát bele, így maradt az ügyön a lepel, mint az elfelejtett zongorán. Aztán évtizedek alatt jó vastag por telepedhetett rá. Ma meg már minek lefújni? Csupán annyit lehetett később tudni, hogy Danica visszautazott New Yorkba, utána semmi hír. Hogy mi lett azt követően vele, nem tudom. Miként azt se, hogy a srácokat később mi lelte. Nem találom őket a Facebookon. Lehet, nem mindegyik nagypapa kedvenc szórakozása a Facebookon való leleselkedés, vagy esetleg ott van már az örök vadászmezőkön. Mindenesetre engem majdnem a szívszélhűdés vitt el azon a nyáron, amikor Kanadából visszafelé stoppolva a még jelenlevő táborigazgatónak és csinos nejének megálltam pár képet megfesteni pluszban, mivel ismét kifogytam a pénzből. *She came in through the bathroom window.* Oh, milyen jó is lett volna! De azon az éjjelen, sajna, nem az igazgatófeleség mászott be hozzám a kiürült faház hátsó ablakán, hogy tüstént átöleljen, majd utána elküldjön New Yorkba, hanem – meséltem már? – egy mosómedve.

Pontosan emlékszem, ahogy ott áll meglepetten, hunyorogva néz a szeblámpa fényébe, majd emberi hangon megszólal:

- Nyugi, fiacskám, csak segíteni jöttem. Nem kell félni, mindjárt kimosom a bűdös gatyáidat és a zoknikat hátul a patakban. Oké? Vagy esetleg itt?

Körbejáratta tekintetét, majd ismét felém nézett.

- Oltsd már el azt a vackot – mondta –, és megkérnélek, hagyjál kicsit magamra! Használni szeretném a mosdót. Oké?

Kérésének természetesen eleget tettem. Megfordultam, és behúztam magam mögött az ajtót. Meséltem már? Ki az isten tudja. De tény, nagyon jólesett, hogy ez a mosómedve mama fiává fogadott ott, az amerikai vadonban 1975-ben. Legfőképp tény az, hogy amikor ezt olyan fél évtized múltán elmeséltem személyesen Mrs. Alton Ericksonnak, jóízűen nevetett. Mondván, ugye nincs kifogásom, hogy ezt egyszer majd elmondja Harvey Vukovichnak. Nem vétóztam meg. Remélem, Harvey is jót mulatott ezen. Szegénynek nem lehetett mégse fenékgig tejfel az élete, amit a következő kis hozzája fűződő történet is ékesen bizonyít.

Tehát emlegetett Harvey Vukovich főhadnagy a New York állami Buffalo város rendőrségének oszlopos tagja már nyugdíj előtt állt, de még jó kondiban volt, mindennap futott. Ahogy maga is megállapította: kicsit meghajlott már ez az oszlop, de még bírja, a futás pedig ebben a formában semmi szégyen, ellenben nagyon is hasznos. Szaladt hát legalább egy hosszút minden áldott nap, hogy aztán nyugodtabb lélekkel szedje elő a sörét meg a pattogatott kukoricáját, és telepedjen le a tévé elé megnézni kedvenc kosárlabdacsapatának soron következő mérkőzését. Ebben csak a sürgős rendőrségi hívás zavarhatta meg, amúgy nagyon semmi más. Vukovich főhadnagy vígan éldegélte aggregényi életét.

Azon a napon is futott épp a város szélét átszelő folyó partján, amikor arra lett figyelmes, hogy a híd korlátján egy jókora férfi billeg. Egészen előrehajolt, és ezt követően hiába kezdtek el a karjai cséphadaróként működni, menthetetlenül belezuhant a vízbe, ahol tüstént magával ragadta az ár. Amikor az illető feje eltűnt a víz alatt, a rendőr még pár pillanatig tétovázott, majd gyorsan lerúgta a tornacipőit, lerángatta magáról a melegítőt, és utána vetette magát. Közben jólesett neki látni, ahogy még két arrafelé edző kolléga is követte példáját.

Sikerült utolérniük az ismét felbukkant fuldoklót, megragadniuk jól, mielőtt az végleg elsüllyedt volna, mint egy krumpliszák, jelét nem adva annak, hogy netán asszisztálni szándékozna megmentőinek. Ez, persze, jobb is volt így, legalább nem csimpaszkodott bele egyikükbe se.

Vukovich az illető bal csuklóját ragadta meg az érezhetően jókora karórával együtt, úgy húzta a part felé, a másik kettő ugyanakkor belülről taszigálta kifelé a szerencsétlenjét, amikor bevitte őket két mesterségesen kiépített partszakasz közé a sodrás, ahol még jobban felgyorsult a folyás, vad örvények igyekeztek lehúzni őket a mélybe, miközben a két függőleges betonfalban nem hogy lépcső, de egy árva kampó sem akadt. Később mindhárman megállapították, ha ott akár egy percet is késik a folyami őrség motorcsónakja, bizony, már nem itt a földön beszélnek meg az eseményt. Viszont arról, hogy az a negyedik mit gondolt, sosem tudták meg. Elvitte a mentő, aztán se híre, se hamva.

Se nem írt, se nem üzent. (Mint Danica.)

Egyik vasárnap, miközben a kis városperemi szőlejebe igyekezett kapálgatni – a szőlőt még az ő szerb dédapja telepítette, és a Vukovich dédunokának nem volt szíve veszendőbe hagyni –, megérkezett a riasztás. Egy férfi megpróbálta kirabolni a rendőrünk présházától nem messze lévő vegyesboltot. Súlyosan megsebesítette az elárúsító kis-asszonyt, akit ugyan sikerült kimenteni, ám a rabló elbarikádozta magát a raktár bejárata előtt, s patthelyzet alakult ki. („Időnként kilő az ablakon, meg is lőtt odakinn egy kóbor kutyát, s féltő, hogy eltalál még mást is.”)

A főhadnagy tüstént szolgálatba helyezte magát, a helyszínre robogott, ahol rangidősként átvette az irányítást. Rövidesen öt mesterlövész érkezett, velük együtt Harvey felmászott a szemközti ház lapos tetejére, mindannyian hasra feküdtek. Kettő lövész a főhadnagytól balra, három jobbra, ő pedig a távcsövével igyekezett közelebről megvizsgálni, mi a helyzet. Szemlélgetni kezdte a macskaalomból emelt torlaszt, azonban nem jutott temérdek ideje a mérlegelésre, mert a rögtönzött mellvéd mögött váratlanul kinyílt a raktárajtó, és mint valami idióta, akinek fogalma sincs semmiről, besétált a boltba egy, a füldugóin keresztül zenét hallgató, mutatóujját a levegőben a zene ritmusára táncoltató munkaruhás valaki. Ekkor a rendőr megpillantotta a rablót is, aki félig háttal, fejét kidugva az alom mögül, fegyverét láthatóan a belépőre irányította.

- Tűz! - üvöltötte gondolkodás nélkül Harvey Vukovich.

Aztán nem nézte meg jobban a kis kaparászó, cukorfalat cicuskákat ábrázoló zsákokra arccal ráborult embert, azt az élvezetet a vérben tocsogó többiekre bízta. Nem volt kedve még egy „holt pofát” magával vinni a nyugdíjába.

Nos, az van, hogy a történeteknek nem mindig sikerül lekerekedniük íróik legjobb szándékával dacolva, ámbátor ha maguk úgy akarják, nem kell ahhoz író sem akár. Mindenesetre Harvey Vukovichnak nem jött álom a szemére. A szörnyű gyanú nem hagyta nyugton. Reggel felöltözött és elment a patológiára. A rabló teteme ott feküdt a boncasztalon, mintegy műtetre várva. A fejéből nem sok maradt, de épen megvolt az álla alatt összefont szakáll. Kisvártatva aztán, amikor a halott ember személyes tárgyai között megtalálta azt az ötszögből gömbölyített, hatalmas vízálló órát, Vukovich rendőr csak ennyit tudott mondani:

- A rohadt életbe.

Miközben a patológia kapujában állt, ez a „rohadt életbe” még egyszer előtört belőle, aztán a rövidesen kapitányként nyugdíjba vonuló Harvey Vukovich elindult balra a piacra. Krumpliért, mert imádott főzni.

Menekülés a végtelen semmibe, 2016 (70 x 90 cm, olaj, vászon)